

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเขตพื้นที่ตำบลลาดพัฒนา อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งผู้ศึกษาได้สร้างตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา และได้กำหนดวิธีการดำเนินการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้แทนครัวเรือนที่บรรลุนิติภาวะและสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่ตำบลลาดพัฒนา อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 19 หมู่บ้าน 1,769 ครัวเรือน ครัวเรือนละ 1 คน โดยมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน จำนวน 326 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดให้มีความคลาดเคลื่อน 0.05 โดยใช้สูตรคำนวณกลุ่มตัวอย่างตามวิธีของยามานะ กำหนดหากกลุ่มตัวอย่างดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ n = จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างกำหนดให้ไม่เกิน 0.05

$$n = \frac{1,769}{1 + 1,769 (0.05)^2}$$

$$= 326$$

เนื่องจากหมู่บ้านในเขตพื้นที่ตำบลพัฒนา อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม มีจำนวน 19 หมู่บ้าน ผู้ศึกษาจึงกำหนดเก็บข้อมูลราษฎรในหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน แต่ละจำนวนครัวเรือนแต่ละหมู่บ้านมีจำนวนแตกต่างกันคือ ขั้นต่ำ จำนวน 35 ครัวเรือน สูงสุด จำนวน 226 ครัวเรือน ผู้ศึกษาจึงใช้วิธีคำนวณสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนครัวเรือนที่มีอยู่จริงในแต่ละหมู่บ้าน หลังจากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายโดยใช้วิธีการจับสลาก กลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้านให้ได้ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตัวอย่าง การคำนวณสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง

$$\text{บ้านลาดคุ้มทุ่ง หมู่ที่ 1 } \frac{226 \times 326}{1,769} = 41.64$$

$$= 42$$

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

หมู่ที่	ชื่อบ้าน	จำนวนครัวเรือน	ประชากร (ครัวเรือนละ 1 คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
	หมู่บ้านขนาดเล็ก (S)			
5	บ้านท่าเจริญ	80	80	15
6	บ้านลาด	67	67	12
7	บ้านวังไผ่	126	126	23
8	บ้านกุดซุย	46	46	9
9	บ้านหนองหวาย	85	85	16
10	บ้านม่วง	111	111	20
12	บ้านเลิงบ่อ	83	83	15
13	บ้านคุยโพธิ์	48	48	10
14	บ้านท้อค้อ	73	73	13

ตารางที่ 2 (ต่อ)

หมู่ที่	ชื่อบ้าน	จำนวน ครัวเรือน	ประชากร (ครัวเรือนละ 1 คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
15	บ้านหนองนาแซง	84	84	15
16	บ้านป่าจั่น	35	35	7
17	บ้านกุคชุย	70	70	13
18	บ้านวังไผ่พัฒนา	44	44	8
19	บ้านลาด	88	88	16
รวม		1,040	1,040	192
หมู่บ้านขนาดกลาง (M)				
2	บ้านลาดกุ่มนอก	163	163	30
3	บ้านท่างาม	121	121	22
4	บ้านวังไผ่ใต้	65	65	12
11	บ้านบุงคล้า	154	154	28
รวม		503	503	92
หมู่บ้านขนาดใหญ่ (L)				
1	บ้านวังไผ่พัฒนา	226	226	42
รวม		226	226	42
รวมทั้งสิ้น		1,769	1,769	326

เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างแล้วผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยใช้วิธีการจับ

สลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. ลักษณะเครื่องมือที่ใช้

ในการศึกษาคั้งนี้ผู้ศึกษาได้ใช้แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาและขอบเขตการศึกษา โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และชื่อของหมู่บ้าน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายปิดเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเขตพื้นที่ตำบลลาดพัฒนา อำเภอมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยผู้ศึกษากำหนดลักษณะการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ แก้ไขปัญหา

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open end) เป็นข้อคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่ตำบลลาดพัฒนา อำเภอมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาคำเนิการคั้งนี้

ขั้นที่ 1 ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมและความสัมพันธ์ของประชาชนและชุมชน การดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคั้งนี้ เพื่อประมวลแนวคิดเป็นแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

ขั้นที่ 2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากหนังสือ ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า จากการศึกษาเอกสารวิจัยเบื้องต้นของบุญชม ศรีสะอาด (2535 : 67-71)

ขั้นที่ 3 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิด จำนวน 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และชื่อของหมู่บ้าน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายปิดเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่ตำบลลาดพัฒนา อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยผู้ศึกษากำหนดลักษณะการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ด้าน จำนวน 35 ข้อ โดยเป็น

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	จำนวน 8 ข้อ
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	จำนวน 11 ข้อ
ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	จำนวน 8 ข้อ
ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ แก้ไขปัญหา	จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเป็นข้อคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่ตำบลลาดพัฒนา อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 4 ข้อ

ขั้นที่ 4 นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาแล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

ขั้นที่ 5 นำร่างแบบสอบถามเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบพิจารณาความครอบคลุม ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามประเด็นที่สอบถาม โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence หรือ IOC) โดยกำหนดค่า IOC ดังนี้

สอดคล้อง = +1 แปลว่า ข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามประเด็นที่สอบถาม
ไม่แน่ใจ = 0 แปลว่า ไม่แน่ใจในข้อคำถามว่าสอดคล้องกับนิยามประเด็นที่สอบถาม

ไม่สอดคล้อง = -1 แปลว่า ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับนิยามประเด็น
ที่สอบถาม

ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

1. นายสังคม อิตถากร วุฒิการศึกษา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
ตำแหน่ง นายอำเภอเมืองมหาสารคาม ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านเนื้อหาโครงสร้าง เนื้อหา
2. นายประพันธ์พงษ์ โสภารัตน์ วุฒิการศึกษา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
ตำแหน่ง ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายป้องกันอำเภอเมืองมหาสารคาม ผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษา
3. นางพรรณิ ขกน้อยวงษ์ วุฒิการศึกษา บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ตำแหน่ง
ปลัดอำเภอหัวหน้างานบัตรประจำตัวประชาชน อำเภอเมืองมหาสารคาม ผู้ทรงคุณวุฒิด้าน
สถิติ

ขั้นที่ 7 นำผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง
(IOC) พบว่า

คำถามที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1 มีทั้งสิ้น 28 ข้อ

คำถามที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .66 มีทั้งสิ้น 8 ข้อ

ขั้นที่ 8 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ โดยนำข้อที่มี
ค่าเฉลี่ย IOC ตั้งแต่ .66 ไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรในเขตพื้นที่ตำบลใกล้เคียง คือ
ตำบลเก็ง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ที่ดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพ
ของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 40 คน แล้ว
นำมาวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ

ขั้นที่ 9 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจให้คะแนน แล้ววิเคราะห์หาค่า
ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยคำนวณหาค่าความสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha
Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96

ขั้นที่ 10 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวม
ข้อมูลในการศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่ตำบลลาดพัฒนา อำเภอเมืองมหาสารคาม ดังนี้

1. ขอความอนุเคราะห์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ทำหนังสือเพื่อขอความร่วมมือถึง ท่านผู้ใหญ่บ้าน ตำบลลาดพัฒนา อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ทั้ง 19 หมู่บ้าน เพื่อขอความอนุเคราะห์เข้าเก็บในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตัวเอง ตามจำนวนที่กำหนดไว้ จำนวน 326 ชุด และมอบให้ผู้แทนผู้ศึกษาติดตามเก็บรวบรวมข้อมูลไว้
3. ผู้ศึกษาเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างโดยผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาเก็บแบบสอบถามที่ประชากรตอบแล้วดำเนินการดังนี้

1. การตรวจสอบข้อมูล (Editing) ผู้ศึกษาจะตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนเก็บคืนหากพบว่าแบบสอบถามไม่สมบูรณ์ผู้ศึกษาขอความร่วมมือผู้ตอบแบบสอบถามกรอกแบบสอบถามให้สมบูรณ์ก่อนเก็บคืน
2. การลงรหัส (Coding Form) นำแบบสอบถามที่ถูกต้องเรียบร้อย มาลงรหัสตามที่กำหนดไว้ล่วงหน้า สำหรับแบบสอบถามชนิดปลายปิด (Close-ended) ส่วนคำถามชนิดปลายเปิด (Open-ended) ผู้ศึกษานำมารวบรวมจัดหมวดหมู่ความถี่ในแต่ละประเด็น
3. นำแบบสอบถามในตอนข้อที่ 2 มาให้คะแนนแต่ละข้อ โดยผู้ศึกษาได้นำคะแนนที่ได้เทียบเกณฑ์ค่าเฉลี่ยได้เป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 69 -71) ดังนี้

ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด	กำหนดให้	1	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมน้อย	กำหนดให้	2	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง	กำหนดให้	3	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมมาก	กำหนดให้	4	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด	กำหนดให้	5	คะแนน

4. นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วไปประมวลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สถิติสำเร็จรูป ทำการวิเคราะห์ ดังนี้

วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตาม โครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่ตำบลลาดพัฒนา อำเภอมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของแบบสอบถามเป็นรายชื่อ รายคำ และโดยรวมทุกคำ แล้วนำผลค่าเฉลี่ยไปแปลความหมายกับเกณฑ์การตัดสินใจวิเคราะห์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 100)

ค่าเฉลี่ย	ระดับการมีส่วนร่วม
4.51 - 5.00	มากที่สุด
3.51 - 4.50	มาก
2.51 - 3.50	ปานกลาง
1.51 - 2.50	น้อย
1.00 - 1.50	น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตาม โครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่ตำบลลาดพัฒนา อำเภอมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

2. การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตาม โครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่ตำบลลาดพัฒนาอำเภอมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. การทดสอบสมมุติฐาน

การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนจำแนกตามขนาดของหมู่บ้าน (SML) ใช้ F-test

หากพบว่ามีความแตกต่างกันจะวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ โดยวิธี LSD
(Least Significant Difference)

4. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ สถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และอภิปราย
เชิงพรรณนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY